

Єганова Л. Л.

старший викладач кафедри прикладної лінгвістики, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), larisa.yeganova@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

У статті аналізуються загальні принципи, що діють при навчанні будь-якій іноземній мові, та специфіка навчання німецькій мові як другій іноземній після англійської.

Ключові слова: друга іноземна мова, мотивація, автентичні матеріали, опора на рідну мову та першу іноземну.

Важливість знання англійської мови в наш час не викликає ніяких сумнівів – це міжнародна мова і в бізнесі, і в політиці; з англійською мовою можна вчитися в зарубіжних вузах, заводити нові знайомства по всьому світу, розуміти англомовні фільми, пісні, книги. Що ж дає друга іноземна мова? Все частіше при прийомі на роботу знання англійської навіть не обговорюється, роботодавець вимагає також знання ще однієї іноземної мови. Саме тому студенти, що навчаються за спеціальністю «Прикладна лінгвістика», вивчають німецьку мову як другу іноземну. Вивчення німецької мови має важливе значення ще й тому, що Україна взяла курс на інтеграцію в структури Європейського Союзу, однією з провідних країн якого є Німеччина.

У рекомендаціях Міністерства освіти і науки України про вивчення іноземних мов підкреслюється, що «діяльнісний підхід до іншомовної освіти включає в зміст вивчення не тільки знання, навички та вміння, а й навчальні стратегії та комунікативні функції з комунікативно спрямованими завданнями. Важливу роль відіграватиме така змістова категорія як ставлення студентів до предмета і до процесу його вивчення (мотивація)». При вивченні другої

іноземної мови мотивація набуває ще більшого значення, адже зацікавити студентів вивченням ще однієї мови – завдання досить складне.

Основною метою навчання німецької мови як другої іноземної є формування у студента комунікативних вмінь та здібностей, готовності та бажання брати участь у міжкультурній комунікації і самовдосконалюватися у сфері вивчення іноземних мов. Розвиток здатності до міжкультурної комунікації, яка відбувається за допомогою німецької мови, передбачає формування у студента насамперед знань, навичок і вмінь, володіння якими дозволяє йому долучитися до лінгвокультурних цінностей нерідної країни і практично користуватися цією мовою в ситуаціях міжкультурної взаємодії та пізнання.

До головних комунікативних вмінь належать вміння: здійснювати усномовленнєве спілкування (у монологічній і діалогічній формах); розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів; здійснювати спілкування в писемній формі відповідно до поставлених цілей; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; використовувати у разі необхідності невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів. Розвиток комунікативних умінь неможливий без оволодіння мовними засобами реалізації усного і писемного мовлення. Проте знання лексичного і граматичного матеріалу ще не забезпечує становлення комунікативних умінь. Необхідні уміння оперувати цим матеріалом, а також використовувати його для породження і розпізнавання інформації в певних сферах спілкування.

При навчанні другої іноземної мови необхідно спиратися на загальні принципи, що діють при навчанні будь-якої іноземної мови. Незважаючи на те, що у цих принципів багато спільного, вони мають все ж деяку модифікацію стосовно другої іноземної мови, враховуючи специфічність умов навчання, наприклад, наявність трьох мов, які контактують в процесі навчання (рідна мова, перша іноземна мова і друга іноземна мова), досвіду у вивченні нерідної мови і т. п. Найбільш істотними принципами є наступні:

1. Як і при навчанні будь-якої іноземної мови, комунікативні цілі зумовлюють загальний методичний підхід до навчання. Але, так як студенти вже володіють досвідом вивчення першої іноземної мови, оволодіння другою іноземною здійснюється ними більш свідомо, вони можуть порівнювати як певні мовні явища першої та другої іноземних мов, так і організацію процесу навчання.

2. Весь навчальний процес повинен мати соціокультурну спрямованість, але і тут є специфіка: раннє використання автентичних матеріалів (вже з першого уроку даються автентичні тексти і опора на взаємовплив трьох національних культур).

3. Робота з оволодіння конкретними мовними засобами повинна переходити в мовні дії, спрямовані на вирішення певних комунікативних завдань і забезпечувати мовленнєву взаємодію (інтерактивність) студентів. Одним із засобів посилення мовної взаємодії і створення для цього реальних чи уявних умов є використання проектної методики та рольових ігор. Навчання носить діяльнісний характер.

4. Всі чотири основних види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо – повинні розвиватися у взаємозв'язку один з одним. Специфічним для вивчення другої іноземної мови є те, що навчання читанню з самого початку здійснюється на автентичних текстах і має велику питому вагу, тому що студенти, які вже володіють латинським шрифтом, швидше опановують правила читання. Вони володіють прийомами роботи з іншомовним текстом, ширше спираються на мовну здогадку.

5. Порівняльний (контрастивний) підхід при навчанні другій іноземній мові також дуже важливий. У студентів є можливість виявляти різницю між мовами і шукати подібність у них. При вивченні другої іноземної мови велику допомогу надає опора на рідну мову і першу іноземну, особливо на англійську мову.

Чинники, які сприяють економії часу та інтенсифікації процесу навчання:

1) володіння латинським шрифтом скорочує період алфабетизації і зводить його до роз'яснення і засвоєння відмінностей звуко-буквених відповідностей в німецькій та англійській мовах, графічного і звукового образу слова;

2) наявність значного потенційного словникового запасу. Слова англійської мови, що мають схожість з німецькими, прямі запозичення з англійської мови, інтернаціоналізми полегшують процес навчання читанню та сприяють швидшому оволодінню лексикою другої іноземної мови.

Література

1. **Кушнерук, Р.** Основні аспекти викладання німецької мови як другої іноземної [Електронний ресурс] / Р. Кушнерук. – Режим доступу: <http://berezne.lib.rv.ua/berezne/files/pdf-method/deutsch.pdf>. – Назва з екрану.

2. **Євенко, О. В.** Вивчення німецької мови як другої після англійської [Електронний ресурс] / О. В. Євенко. – Режим доступу: english.ucoz.com/documents/Algoritm.doc. – Назва з екрану.

3. Deutsch als zweite Fremdsprache [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/ins/lt/vil/lhr/jla/dss/de11373193.htm>. – Назва з екрану.

4. Berger, Maria Cristina. Übungsvorschläge für «Deutsch nach Englisch» / Maria Cristina Berger und Alfredo Golucci // Deutsch als zweite Fremdsprache. – P. 22–25.

References

1. Kushneruk R. Osnovni aspekty vykladannia nimetskoï movy yak druhoï inozemnoï [The main aspects of teaching German as the second foreign language]. Available at: URL: <http://berezne.lib.rv.ua/berezne/files/pdf-method/deutsch.pdf>. (Accessed 22 July 2017).

2. Yevenko O. V. Vyvchennia nimetskoï movy yak druhoï pislia anhliiskoi [Study of German as the second language after English]. Available at: URL: english.ucoz.com/documents/Algoritm.doc. (Accessed 22 July 2017).

3. Deutsch als zweite Fremdsprache [German as a second foreign language]. Available at: URL: <http://www.goethe.de/ins/lt/vil/lhr/jla/dss/de11373193.htm>. (Accessed 22 July 2017).

4. Berger, Maria Cristina. Übungsvorschläge für «Deutsch nach Englisch» [Exercises for «German to English»]. Deutsch als zweite Fremdsprache [German as a second foreign language]. Pp. 22-25.

Yehanova L. L., Senior Lecturer of the Department of Applied Linguistics, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), larisa.yeganova@gmail.com

Special aspects of teaching German as a second foreign language

General principles of teaching any foreign language and specifics of teaching German as a second language after learning English.

***Keywords:** second foreign language, motivation, authentic materials, native language and first foreign language support.*

Еганова Л. Л., старший преподаватель кафедры прикладной лингвистики, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), larisa.yeganova@gmail.com

Особенности преподавания немецкого языка как второго иностранного

В статье анализируются общие принципы, действующие при обучении любому иностранному языку, и специфика обучения немецкому языку как второму иностранному после английского.

***Ключевые слова:** второй иностранный язык, мотивация, аутентичные материалы, опора на родной язык и первый иностранный.*

